

Emne: Borgermøde vedr. udviklingsplanen for Nordre Kirkegård

Tid og sted: 22. januar 2019, kl. 19-21, Nørremarkskirken

Deltagere: Ca. 48 borgere, kirkegårdsleder Jens Zorn Thorsen, formand for Kirkegårdsbestyrelsen Emil Tang, landskabsarkitekt Anne Vium Skaarup og planrådgiver Dijana Lubarda

A: Søren Frichs Vej 40 G, 1.mf
Dk-8230 Åbyhøj
T.: +45 8693 9300
@: plan@lifa.dk
W: www.lifa.dk

Velkomst ved formanden for Kirkegårdsbestyrelsen, Emil Tang

- Fortæller om optakten til og forløbet med udviklingsplanen
- Nævner, at begravelsesmønstrene er ændret
- Nævner, at der er bygninger, som ikke længere anvendes
- Præsenterer aftenens formål
- Fortæller, at det er en politisk beslutning, hvorvidt Nordre Kapel skal nedrives
- Lægger op til, at borgerne i løbet af aftenen kommer med deres tanker og ideer til udviklingsplanen

Velkomst ved kirkegårdsleder Jens Zorn Thorsen

- Præsenterer aftenens program
- Nævner, at referatet af aftenens borgermøde kommer til at fremgå af kirkegårdens hjemmeside; www.vejle-kirkegaarde.dk, samt at det bliver præsenteret for Vejle Kommunes Tekniske Udvalg på næste udvalgs møde
- Nævner, at udviklingsplanen er en fremtidssikring af kirkegården
- Lægger op til, at borgerne i løbet af aftenen kommer med deres tanker og ideer til udviklingsplanen

Præsentation af udviklingsplanen ved landskabsarkitekt Anne Vium Skaarup

- Indleder med kirkegårdens beliggenhed og betydning i byen
- Belyser, hvordan kirkegården ser ud i dag
- Viser, at der er tomme gravsteder spredt rundt på kirkegården, og at kistegravpladserne centralt på kirkegården bliver mere og mere tomme i takt med, at der kommer flere og flere urnegrave og færre og færre kistegrave
- Fremlægger faktuelle tal på antallet af årlige begravelser. Tallene viser, at der i gennemsnit er 85 % urnebegravelser og 15 % kistebegravelser

LIFA PLAN

Odense T: 6313 6800
Vejle T: 7641 7100
Vissenbjerg T: 6480 1500
Farum T: 6313 6900

Fredericia T: 7591 1200
Middeffart T: 6441 8100
Kerteminde T: 6532 1771
Glostrup T: 3810 4700

Kolding T: 7552 0577
Ringø T: 6262 2563
Århus T: 8693 9300
Lindø T: 6313 6800

- I alt er der et behov for ca. 5700 gravpladser på kirkegården, og nuværende kapacitet er på 10-12.000 gravpladser. Dette betyder, at den centrale del af kirkegården har kapacitet nok til behovet for gravpladser for at fremtidssikre kirkegården. Derfor er der i udviklingsplanen taget udgangspunkt i, at gravpladserne uden om den centrale del af kirkegården på sigt tages helt ud
- Den nye udviklingsplan viser en samlet aktivitet i den centrale del af kirkegården, og de yderlige områder skifter karakter til naturområder

Udviklingsplan

- Den centrale del af kirkegården skal fungere som et grønt og roligt rum med forskellige typer af gravpladser side om side
- Udviklingsplanen lægger op til en diagonalakse, der løber gennem den centrale del af kirkegården fra nordvest til sydøst, med Nørremarkskirken i den ene ende og Skovkapellet i den anden
- På tværs af diagonalaksen løber der en diagonalsti, der forbinder byen med kirkegården
- Inden for diagonalaksen holdes beplantningen lav, og gravstenene er liggende plader, der giver et åbent kig hen over området
- Rundt om diagonalaksen er der lavet en zone, hvor der er mulighed for tættere beplantning, og hvor den eksisterende gravstruktur med hække kan bibeholdes, men der er også plads til nye former, f.eks. fælles bede

- I den yderste zone af den centrale del af kirkegården er der mulighed for at plante flere blomstrende træer. Der er plads til at bibeholde den eksisterende gravstruktur, men der er også mulighed for en mere frodig beplantning med højere og tættere grønt
- Zonen uden om den centrale del af kirkegården danner en naturpræget ramme, hvor der plantes rækker af blomstrende træer og langt græs. Der kan placeres stående sten ud i det åbne græs, og græsset kan klippes til de steder, hvor der skal indikeres stier til de besøgende
- I den centrale del af kirkegården er der forslået, at der etableres en vandakse, som trækker himmelset ind på kirkegården. Vandaksens udspring er på det højeste sted på kirkegården og munder ud i et bassin på det laveste sted
- Vandaksen er delt i fire dele;
  - o Vandets udspring med evt. et kunstværk eller en form for konstruktion med materialer fra kapellet, som kan genbruges
  - o En smal vandåre med vandet i bevægelse
  - o Efter nedrivning markeres kapellet med et stort, blomstrende træ i hvert hjørne af den oprindelige kapelbygning. Vandaksen løbet igennem
  - o Stort vandbassin med permanent vandspejl, hvor vandet samles, og himmelset trækkes ind i rummet

Introduktion til opgave ved planrådgiver Dijana Lubarda

Borgerne får til opgave ud fra en plantegning over udviklingsplanen at diskutere ideer og kommentarer samt notere dem, da disse vil blive taget til efterretning i det videre arbejde med udviklingsplanen.

Pause og gruppearbejde

Der afsættes ca. 30 minutter til kaffe og kage samt gruppearbejde i 6 grupper ved 6 borde (ca. 8 borgere ved hvert bord).

Præsentation af hoveddiskussionerne ved de enkelte borde

Jens Zorn Thorsen går rundt med mikrofon, og en repræsentant for hver gruppe fremlægger, hvad diskussionen gik mest på ved det enkelte bord.

- Gruppe 1: Spørger, om kapellet kan få en ny funktion i stedet for at blive nedrevet. Foreslår, at man evt. "skralder" bygningen, så bygningskonstruktionen bevares, men alt det indvendige fjernes, refererer til Fjordenhus ved havnen i Vejle
- Gruppe 2: Foreslår, at kapellet åbnes op, og man lader vandet løbe igennem det. Spørger til handicapforhold på græsplænen i langt græs. Nævner, at nedrivningen af kapellet samt planerne om et lavere plejeniveau på kirkegården rammer på følelserne hos de berørte
- Gruppe 3: Nævner, at kapellet bør bevares og inddrages i udviklingsplanen. Der er uenighed i gruppen vedr. bevaring af kapellet. Spørger, om der er planer om en toiletbygning. Spørger til de anonyme gravpladser. Spørger, om vandaksen skal nedgraves

- Gruppe 4: Mener, at nedrivning af kapellet vil ødelægge kirkegården. Bekymret for, at kirkegården bliver en offentlig park. Understreger, at kirkegården bør give mulighed for fred og ro. Mener, at adgangsvejen i midten bør bevares, så der er god tilgængelighed til gravene – også for borgere, som ikke er så godt gående. Bekymret for vedligeholdelsen i den nye udviklingsplan. Spørger, hvordan pumpen i den nye vandakse kommer til at fungere
- Gruppe 5: Uenighed i gruppen om, hvorvidt kapellet bør nedrives. Gruppen har ingen ideer til, hvad man kan anvende kapellet til, såfremt det bevares. Bekymret for økonomien i projektet. Understreger, at kapellets historie er vigtig
- Gruppe 6: Synes, at udviklingsplanen er fin. Kappellet bør beholdes, da det er en del af kulturarven. Bekymret for vedligeholdelsen i projektet. Spørger, hvordan den nye toiletbygning skal vedligeholdes. Spørger, om kappellets toiletfaciliteter kunne moderniseres, så disse kan åbnes op for besøgende på kirkegården. Spørger, om kapellet kan anvendes som dåbskapel, bryllupskapel eller lignende

Spørgsmål i åbent forum

Der gives mulighed for at stille spørgsmål i ca. 30 minutter. Herunder er spørgsmål og svar oplyst:

- Eventplænen kan forstyrre på kirkegården – kan events evt. flyttes ind i kirken?
Svar: Ja det er en mulighed. Men der er endnu ikke taget stilling til hvilke events der ønskes og kan afvikles under hensyntagen til kirkegårdens vedtægter.
- Hvis der er en menighed, der gerne vil låne Nordre Kapel, vil det kunne lade sig gøre?
Svar: Hvis kapellet bevares er alle muligheder åbne. Men der er også Østre kapel som er i brug til kulturelle- og kirkelige formål.
- Hvilke driftsomkostninger er der forbundet med Nordre Kapel, hvis det ikke bliver nedrevet? Hvad koster det at renovere kapellet?
Svar: Kappellet kan drives for ca.: Kr. 100.000,- / år. Kappellet kan renoveres et et chiffer millionbeløb.
- Har der været efterlyst ideer til, hvad man kan anvende Nordre Kapel til i stedet for at nedrive det?
Svar: Ja, der er udarbejdet en forslags samling.
- Hvad er der gjort af tanker i forhold til de gamle gravsten, der eksisterer på kirkegården i dag?
Svar: Vi samarbejder med Vejle museerne om udstilling af de bevaringsværdige monumenter på kirkegårdene og monumentudstillingens placering vil indgå i udviklingsplanen.
- Hvorfor har man ikke lavet nogle borgerundersøgelser, før man besluttede sig for at lave en udviklingsplan og nedrive kapellet?
Svar: Udviklingsplanen er udarbejdet på baggrund af indsamlede erfaringer og tilkendegivelser fra gravstedsejere og besøgende, samt ønsker fra ansatte og menighedsråd. Udviklingsplanen er godkendt af Vejle provstiudvalg, men kirkegårdsbestyrelsen er åben overfor tilkendegivelser der kan forbedre planen.

- Hvorfor er der ingen forslag til, hvordan man kan bevare kapellet?

Svar: Kirkegårdsbestyrelsen har i samråd med eksperter tilknyttet folkekirken, foretaget en vurdering af de tre kapeller som drives af Vejle Kirkegårde og Nordre Kapel er i den sammenhæng vurderet mindst bevaringsværdigt og derfor er der ikke udarbejdet bevaringsforslag. Undersøgelsen er bl.a. foretaget ud fra økonomiske hensyn med tilskyndelse til en fremtidig balanceret økonomi. Andre af Kirkegårdens driftsbygninger har gennemgået den samme vurdering.

- Kappellets bevaring ses ikke som en hindring for gennemførelsen af udviklingsplanen. Kan det ikke bevares med en ny funktion?

Svar: Kappellet er forsøgt bevaret med nye funktioner der med rimelighed anses for forenelige med kirkegårdens traditionelle aktiviteter. Om det kan bevares i udviklingsplanen må vurderes.

- Vedligeholdelsen af beplantningen i den nye plan er et bekymringspunkt (snegle)

Svar: Vi er opmærksomme på problemet med snegle og etablerer derfor en varieret beplantning der kan tiltrække og fastholde en høj grad af varierede insekter, blomster og dyr.

- Evt. en bevaring af kappellets "skal", så alt det indvendige i bygningen bliver fjernet, men selve bygningskonstruktionen bliver stående, så bygningsrummet fortsat kan opleves.

Svar: Forslaget er noteret og vil indgå i den samlede vurdering af indkomne forslag.

- Hvad koster det at vedligeholde vandkunsten? Hvad er forskellen på at bruge midler på at etablere samt vedligeholde vandkunsten og på at bevare kapellet?

Svar: Vandkunsten kan antagelig vedligeholdes for kr. 5.000,-/år til strøm. Og tilsvarende kan kappellet vedligeholdes for kr. 100.000,-/år.

- Kommentarer til forslag om kun at bevare kappellets "skal":

- Da bygningen er udpeget som bevaringsværdig i Kommuneatlasset (SAVE 2), bør den bevares
- Bevaring af kappellet kan invitere til samtaleemner samt en oplevelse af historien
- Betænkelig ved kun at bevare bygningskonstruktion, da det kan invitere til en negativ anvendelse og komme til at fungere som "skjulested" på kirkegården
- Vil helst bevare kappellet, som det er i dag, men så længe bygningens udvendige karakter bliver bevaret – især klokketårnet – kan det accepteres
- Der har været efterspørgsel på at anvende Nordre Kapel til forskellige højtideligheder, men da det af økonomiske årsager er besluttet ikke at anvende det mere, har dette ikke været muligt

Tak for i dag ved formanden for Kirkegårdsbestyrelsen, Emil Tang

- Forklarer kort om den politiske proces i forhold til vedtagelsen af nedrivningen af kappellet
- Præsenterer bestyrelsesmedlemmerne for de forskellige sogne, som alle er til stede ved aftenens møde

- Takker for et godt og gavnligt borgermøde

Den 25 januar 2019.

Kirkegårdsbestyrelsen for Vejle Kirker og Kirkegårde